Број 149. У Новом Саду у понедељак 12. (25.) јула 1910. Година XLV.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаљу на један месец 2 кр. 70 пот. за четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 п. за четврт године 9 кр. 75 пот. — За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Појединим бројевима од петка цена је: за њену године 2 круне, на целу годину 4 кр. за стране земље годишње 6 круна 50 пот.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

Излази „РАДА“ ЗАДРУЖНИЧАРСКОГ ДРУШТВА у ГУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво »Заставе« је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација »Заставе« налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 20

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији »Заставе«.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

И умире, а лагати не престаје.

Главни елеменат и база политике, којом је коалиција кшефтовала била је — лаж. „Биједни“ самосталци, били су јој главни представници. Што јест, јест; ваља признати

Помагачица лажи њиховој, као и свакој, била је неискреност. А ова им је била без граница, бесконачна.

Коалиција је лагала и кад је ишла на губилиште, кад је носила одговор на банов ултиматум. И баш у том одговору

Бадава је бан Томашић читао коалицији буквицу због њезина лагања. Заман ју је подучавао о томе, да је поштење једина база реалној политици.

Коалиција је видела већ, да због лагања и неискрености и умрети мора, па ипак је лагала и неискрена била и у својој — ако сви знаци не варају — пакташкој лабудовој песми, у том своме одговору од 4. (17.) јулија.

Неискрена, јер у свом одговору ни речи не спомиње изјаве бановог експозеа о државноправним питањима. Зашто? Зато да увек може како хоће. И црно и бело, и овако и онако.

И ма да је цео свет одговор коалиције схватио тако, да коалиција потпуно усваја становиште баново гледе државноправних питања, коалиција целом томе свету добацује у лице да лаже цео свет.

И „Србобран“ већ исти дан, 4. (17.) јулија, пише, да коалиција није с баном ни могла доћи до расправе о државноправним питањима, која су додирнута у његовом експозеу. О тим питањима ће коалиција обележити своје становиште тек у индемнитетској расправи на заједничком сабору, и онда ће се видети, да ли се и у колико се слаже с бановим схватањем („Србобран“ бр. 139.)

Па и сутра дан, 5. (18.) јулија „Србобран“ упорно тврди, да је преуранјена тврдња, да се коалиција у осталим питањима слаже с баном, јер о тим питањима још није ни било међусобног објашњавања. („Србобран“ бр. 140.)

Речи „у осталим питањима“ подвукао је пештански дописник „Србобранов“. Али није рекао, која су та питања, у којима се не слаже с баном, као што није казао, ни у којима се слаже. Из истог разлога коалиција, у свом одговору није сва та питања ни споменула. Дакле, свуда по нека врата, кроз која ће протрчати — лаж.

Но зато ипак и цео свет упорно остаје код свога уверења, да се је коалиција баш тим својим ћутањем о свима тим (државноправним) питањима, одрекла свога, а прихватила становиште баново. Јер ко ћути одобрава, а нарочито кад ћути онда, кад је дужан своју казати. А да је коалиција у свом одговору на ултиматум банов била дужна казати своју реч и о изјавама бановим гледе државноправних питања, о томе не сумњају ни политички букварци Дужна је била и због еминентне важности тих питања и због изразитог и јаког политичког значаја банске кризе, о којој само политичка деца и телићи могу причати, да је избила и до решавања дошла због питања о оделном предстојнику Араницком. Ту дужност налагала је коалицији и њезина одговорност свима, којима се клела и заклињала са својим идејама, начелима и становиштем. О таким питањима у тако важном и одсудном моменту, после онаких категоричних изјава банових, ћутати, значи шарлатанство и шеретлук; значи не само неискреност, спрему и намеру за лагање и швиндловање, него значи очигледно издајство свога становишта.

Ако коалиција није имала прилике своје становиште обележити у оним питањима, на конференцији с баном; т. ј. ако је у том спречена била бановим ултиматумом, што озбиљним политичарима изгледа и сувише неозбиљно па и драстично, имала је коалиција прилике и није ју бан могао спречити да то учини у свом одговору од 4. (17.) јулија.

Колиција би то и учинила, да је била на висини своје дужности, и да, ишибана бичем банове препотенције, није потрбушке полегла у прашину своје мизерије, те да није са примећу изгубила не само присебитост, него и сваки осећај поноса и достојанства.

Коалиција се ограничила на изјаву гледе захтева својих о диспозицији и употреби појединих јавних званичника. Ретерирала је и ту у свему, а испрсила се само у питању о једном оделном предстојнику, и гледе њега, само гледе њега је тражила потпуно извршење пакта, утаначеног 12 (25.) јануара 1910.

Дакле једно чисто лично питање коалиција је издигла нада сва државноправна политичка питања. Кад би то, по нашем мишљењу, лично било и чисто политичко питање, као што га приказује коалиција, па и „Србобран“, најпримитивнији реализам у политици налагао би категорично, да се ово питање подреди другима, и да се због њега не изазива банска криза са свима њезиним последицама Но, јер је коалиционашки и политички реализам лажан, као што јој је лажно и идеалистичко схватање овог токорсе „чисто политичког“ питања, коалиција је морала и с тим питањем начинити један циркуски salto mortale какве је чинила годинама у својој авантури, после сахрањене речке резолуције.

Но за нас је овом приликом главно, да констатујемо, да је коалиција и у целом свом одговору од 4. (17.) јула — лагала. Јер:

1. Коалиција је и до сада тражила и намеравала је и будуће тражити, да се отпуштају чиновници, који јој не годе. Доказ су и најновија писања по њезиним листовима о „нашој управи“.

2. Гроф Куен је — баш поводом друге тачке одговора коалиције — изјавио пред новинарима: „да хрватски посланици не наводе баш тачно одредбе пакта“. Дакле, да су и у цитирању пакта мало слагали. И то баш гледе једног оделног предстојника.

Је ли коалиција слагала баш у цитирању пакта, не можемо пресудити. Морали би знати дословни текст пакта Али кад министар председник то тврди, резон је и морамо веровати. Нека га коа-

ПОДЛИСТАК.

ЧЕТИРИ ДАНА.

— В. М. Гаршин. —

Сећам се, како смо јурили по шуми, како су звиждала танад, како су одпадале од метака одкинуте гранчице, како смо се пробијали кроз џбуње белога глога. Метци учесташе. Кроз ивицу шуме, указа се нешто црвено, где промиче тамо амо. Сидоров, млад војник из прве чете („Како је он упао у наш ланац?“ — сину ми у глави), наједном простре се по земљи и ћутке гледаше ме великим поплашеним очима. На уста му ударио млаз крви. Да, добро се сећам тога. Сећам се још, како сам скоро на ивици шуме, у густом џбуњу, видео... њега Беше то голем, дебео Турчин, но ма да сам слаб и мршав, јурио сам прво на њега. Нешто пуче, учини ми се као да нешто големо пролете мимо мене; у ушима ми зазвонило. Помислио сам: — „То је он на мене пуцао“. А он јаукну од ужаса и леђима приби се у густиж белога глога. Могао је и обићи џбуње, али од страха није ништа мислио и газио је по оштроме грању. Једним ударцем избио сам му пушку, другим сам му негде сјурио бајонет. Зачу се као нека рика или стењање. Јурио сам даље. Наши су клицали „ура“, гинули, пуцали. Сећам се да сам и сам пуцао неколико пута, већ излазећи из шуме на пољаницу. Наједаред одјекну јаче „ура“, и ми сви заједно пођосмо напред. Т. ј. не ми, него наши, јер ја сам остао. Беше ми то чудно. А још чудније беше, што наједаред нестаде свега; умуче вика и пушкарање. Ништа нисам чуо, само сам видео нешто плаво; ваљада беше то небо. Набрзо и њега нестаде.

Никада нисам био у тако чудном положају. Лежим на трбуху, а пред собом видим само мален комадић земље. Неколико травчица, мрава, како стрмоглавце миле по једној травчици, некакве жиле од прошлогодишње траве — то ми је цео свет. И ја га видим само једним оком, другог ми је притиснуло нешто тврдо, свакако грана на којој је наслоњена глава моја. Врло ми је неугодно, хоћу, али баш не разумем, зашто не могу да се макнем. Тако ми пролази време. Чујем цврчање попаца, зуку пчела. Више ничега нема. Најпосле усилим се и извучем испод себе десну руку, па, опирући се обема рукама о земљу, хоћу да клекнем на колена. Нешто оштро и брзо, као муња, прође ми свим телом, од колена према грудима и глави, и ја опет падам. И опет мрак и опет ничега нема

*

Пробудио сам се. Зашто ја видим звезде, што тако јасно трепте на модро плавом, бугарском небу? Зар ја нисам под шатором? Зашто сам изашао испод њега? Мичем се и осећам силан бол у ногама.

Јест, ја сам рањен у боју. Да ли опасно? Пипам ноге где ме боле. И десна и лева нога покривена је усиреном крвљу. Када их дирам рукама, осећам још јачи бол. Бол, као кад зуб боли: не престаје, у душу продире. Уши ми звоне, глава отежала. Нејасно се домишљам, да сам рањен у обе ноге. Али шта је то? Зашто ме ни су подигли? Нису ли нас зар Турци разбили? Почињем се сећати шта је самном било, спочетка нејасно, па све јасније, и закључио сам, да ми никако нисмо разбијени. Јер ја сам пао (у осталом тога се не сећам; но сећам се, како су сви јурнули напред, а ја нисам могао, и мени остаде само нешто плаво пред очима) — и пао сам на пољаници, наврх брежуљка Ту пољаницу показивао нам је наш мали вођа: „Децо, тамо ћемо бити!“ викнуо нам је својим звонким гласом. И ми смо били тамо, дакле нисмо разбијени... Зашто ме нису однели? Та овде, на пољани, отворено је место, све се види. Зацело не лежим овде само ја. Они су тако често пуцали. Ваља да окренем главу, да видим. Сада је то већ лакше, јер још онда, када сам се пробудио и видео травку и мрава, како стрмоглавце миле, када сам онда покушао да устанем, нисам пао у пређашњи положај, него сам

лиција дезавуише. Тек ваљада има и она један текст пакта у својој руци.

Али да је коалиција слагала, кад је банску кризу изазвала и до решења њезиног довела својим захтевом гледе личности једнога човека у данашњој влади, при том остајемо.

Кад би коалиција у истини то лично питање сматрала чисто политичким питањем, а решење тога питања пактом зајмчила, онда би то решење морало бити извршено пре него што се коалиција први пут састала са баном, после Пеште, у Загребу. Јер коалиција не би могла, са резоном и са политичким разлогом, ни једнога часа потпомоћи владу бана Томашића, у којој влади је члан и упитни оделни предстојник. А коалиција је то чинила шест месеци. Шест месеци је могла, сада не може. Чудна политичка осетљивост и сентименталност. Још чудније политичко пуританство. Очигледна лаж.

Али да кажемо истину. Коалиција је другу тачку свога одговора на банов ултиматум могла изнети само са двојаком шпекулацијом. Или да приволи бана на ретерирање са ултиматумом; или да се разиђе с њим „славно“, као непопустљиви „лав“.

Прва јој је шпекулација пропала, а друга неће упалити

Јер коалицији је давно састрижена лавовска грива, давно су јој повађени лавовски зуби, одсечен лавовски реп, сасечене жиле, и по врату и по ногама Она је данас лажан лав. Сва је огрезла у лажи И умире, а лагати не престаје. И зато ју је и могао бан Томашић одгурнути са — пакрачким декретом.

Виктор.

Нови Сад, 12. јула.

Банова оставка није уважена. Краљ није уважио оставку бана Томашића. Сутра ће се у званичном листу објавити краљево ручно писмо, у којем краљ бану Томашићу изјављује своју захвалност на досадањем раду и своје потпуно поверење. Полузванично се јавља, да је краљ прихватио становиште угарске владе, да се не може отпустити бан Томашић због сукоба са једном фракцијом. „Наје Фрује Пресе“ јавља, да ће бан Томашић наставити преговоре са хрватско-српском коалицијом, али о Араницковом отпуштању не може бити ни говора. Араницки остаје и даље предстојник оделења за правосуђе. Бан се нада, да ће га потпомоћи већина хрватско српске коалиције. Рачуна, да ће с њиме држати 30 хрватско-славонских посланика на угарском сабору, а само десеторица ће прећи у опозицију (Лорковићева и Прибчева дружина?!) Ако би се у хрватско-славонском сабору на јесен испоставило, да је већина против бана Томашића, сабор ће бити распуштен, а нови избори спроведени на основу новога изборног закона. Др. Душан Поповић потпуно је пристао уз бана Томашића. По Супиловом мишљењу, Душан Поповић ће раскрстити са Прибићевићем. Др. Перо Магдић држао је у Равној Гори говор, у којем је изјавио своју наду, да ће се са баном Томашићем постићи споразум. „Obzor“ тврди, да после краљеве одлуке коалиција не може више говорити о Араницком. Ако то буде хтела, онда нема ни говора о споразуму са Томашићем. Видеће се, шта ће даље бити

Нови Сад, 12. јула.

Срби и Хрвати у Босни и Херцеговини. У седници босанско-херцеговачког сабора од петка развио је председник муслиманског посланичког клуба, Дервиш-бег Миралем, становиште муслимана гледе државноправног положаја Босне и Херцеговине. Миралем бег је изјавио: „На једној од последњих саборских седница изјавио је бискуп Сарић у име католичке удруге (Штадлерове странке), да та странка не познаје у Босни другу народност и друго народно обележје — осим хрватског. Овлашћен сам, да у име муслиманских посланика изјавим, да ми те речи презиремо и протестујемо против сличних безобразлука, долазио он било с које стране. Уједно протестујемо и против сваке тежње, којој је сврха, да нашу отаџбину припоји Хрватској или ма којој другој држави. Наша је девиза: Босна Босанцима!“ Ту изјаву су пропратили бурним одобравањем муслимани и Срби Хрвати и Штадлеровци и Мандићевци, беху изненађени — непријатно. Изненадила их је и одлучност у изјави и бурно одобравање Срба, а најзад и то, што председник Војислав Шола „није упутио на ред говорника“! Сутра-дан, у суботу, узео је у сабору реч др. Мандић, вођа Хрватске Заједнице, и изјавио је, у име хрватских посланика, да протест муслиманског клуба против програма босанско-херцеговачких Хрвата с огорчењем и негодовањем одбија и осуђује оне **немуслиманске** посланике, који су оном протесту тапшали.

Овај догађај довољно осветљује: колика је „разлика“ између тежње Штадлероваца и тежње Мандићеваца какав државно правни положај да заузима Босна и Херцеговина; а тако исто и то, колико је чврст онај споразум „пакт“. слога између босанско-херцеговачких Хрвата и Срба.

Браћо и сестре!

Срби и Српкиње, грађани града Карловца, сакупљени данас на збору, поводом закључка српског народног црквеног сабора, од 2 (15) јуна о. г да се укине овдашња српска православна вјероисповедна женска учитељска школа, — након свестраног расправљања:

Из разлога, што је расправа о овом питању, у српском народном црквеном сабору, проведена површно, а разлози за укидање српске женске учитељске школе у Карловцу, од реда не стоје, већ су набачени без дубљег проучавања ствари;

из разлога, што је поведена озбиљна акција, која је у стању осигурати егзистенцију овоме заводу, и унапредити га према модерним захтјевима;

из разлога, што се укидањем овог јединог женског завода са Србе у Хрватској и Славонији — који постоји већ 35 година — оштећују битно опћи интереси овамошњег српског народа, који би тешко осјетио и мањи губитак, него што би овај био, — доносе слиједећу

Р е з о л у ц и ј у:

1) да једнодушно и најодлучније протестују против споменутог саборског закључка;

2.) да замоле све позване факторе, да овај закључак опозову, или да га не изврше;

3) да замоле све пријатеље просвјете и напретка женске омладине, да се овој акцији придруже.

У Карловцу, 4 (17.) јула 1910.

Предсједник:
Младен Живојновић,
предсједник црк. опћине.

Прочелник:
Јован В. Барако,
велепосједник.

Перовођа:
Лаза Борђошки,
учитељ — управитељ.

Политички преглед.

Угарски сабор. У седници од суботе посланичке куће угарског сабора, у индемнитетској расправи, говорио је и министар финансија Л у к а ч. Доказивао је, да је потребно да се даде влади дозвола, да до краја ове године може прикупљати државне приходе и чинити издатке у обиму прошлогодишњег државног прорачуна. Износи, да влада уопће не може до краја ове године да створи државни прорачун, те би било само неискрено, кад би сад тражио индемнитет на три месеца, јер би после три месеца морао опет тражити индемнитет до краја године. Што ће пак ова година остати без прорачуна и тиме се створити празнина у низу државних прорачуна Куеновој влади није важно. Министар Лукач говорио је и о новим порезним законима, које је донео прошли сабор, који иду у корист сиромашнијем сталежу а које ће — по настојавању Куенове владе — канда појести помрчина. Министар Лукач одобрава основна начела у тим законима, али се некоји од тих закона „не могу“ одмах увести у живот Говорио је и о финансијској политици прошле владе. Признаје, да су државни приходи под коалиционом владом порасли, али су јако порасли и издатци. Финансијска равнотежа је поремећена и он се нада, да ће је успоставити без јачег оптерећивања државе. — После министра Лукача говорие је бивши државни тајник С т е р е њ и, који је бранио рад прошле владе. Јустовац Ђ е р ф и је говорио против давања индемнитета. — Затим је посланик Ј у л и ј е К о в а ч, члан странке малих економа, образложио свој предлог, да сабор изашље одбор од 21 лица, који ће у најкраћем времену израдити реформу изборног права У име владе одговорио је на тај предлог министар трговине Х и ј е р о н и м и. Противан је Ковачевом предлогу, јер је тај предлог сувишан и „прераи“. Владини мамелуци су, наравно, одбили Ковачев предло. — На крају седнице је интерпелисао Вељем Шимеги у ствари кривотворења животних намирница у Будимпешти, а Јован Фрај у ствари злоупотреба при грађењу печујско батасечке железничке пруге.

Аустроугарско-српски трговачки уговор. Из Београда јављају, да је у суботу постигнут потпун споразум између српских и аустроугарских изасланика, који су водили преговоре ради склапања трговачког уговора између Аустроугарске и Србије. Сада изасланици састављају уговор, а у среду ће уговор по свој прилици бити и потписан. По полузваничном извештају београдском, нови трговачки уговор је на истим основима, на којима је био и онај од 1908. године, само се краће у ужим границама Има узајамних уступака, али и узајамних брисања. Уговор се држи још у тајности. Али је у политичким круговима уверење, да тим уговором не добива много ни Србија, ни Аустроугарска. Уговор ће ступити у живот тек на јесен, ваљада у месецу новембру. Дотле ће га усвојити српска скупштина и угарски сабор, а у Аустрији ће бити уведен у живот путем наредбе.

Опасно време у Македонији и Старој Србији Турске власти и турски војници при купљењу оружја од народа у Македонији Старој Србији, поступају са наро-

---

се преврнуо на леђа. Зато и видим те звезде.

Подижем се хоћу да селнем. Тешко иде то, када су обе ноге сломијене. Неколико пута сам очајавао; најпосле са сузама у очима од бола, сео сам.

Изнад мене комадић модро плавог неба, на којем сјаји велика звезда и неколико малих, уокруг нешто тамно високо. То је џбуње. У џбуњу нису ме нашли!

Осећам како ми се миче корен косе моје на глави. Али како сам ја доспео у џбуње, када су ме ранили на пољаници? Зацело сам рањен допузио овамо, не знајући за себе од бола. Само је чудно, да се сада не могу макнути, а тада сам се могао довући до овог џбуња. А можда сам тада имао само једну рану, а друга ме кугла оборила већ овде.

Око мене залазе бледе румене тачке. Побледела је велика звезда, неколико малих — нестаде. Месец се рађа. Како је сада слатко дома!..

Накакви чудни звуци допиру до мене... Као да неко јечи. Јест, јечање. Лежи ли зар близу мене ко, исто тако заборављен, пребијених ногу или са куглом у трбуху. Не, јечање је тако близу, а око мене изгледа, никога нема... Боже мој, та то — ја сâм! Тихо, жалосно јечим; зар ме баш заиста тако боли? Свакако. Само што ја не разумем тај бол, јер ми је у глави тама, олово. Боље је опет лећи па заспати, спавати, спавати... Да ли ћу се само кадгод пробудити? Свеједно је.

(Свршиће се.)

дом врло сурово и немилосрдно и дивље га злостављају и киње. То је довело не само до великог огорчења, већ је народ почео гомилама да бега из земље, или да се клони у брда и спрема на четнички рат. Све вести, које стижу, сведоче, да ће четнички рат ускоро се распламтети свом жестином. Из Бугарске прелазе у Мађе донију многи четници, а како је заоштрено стање, сведочи најбоље овај коминике бугарске владе:

Строгост турских власти приликом разо ружања становништва у Мађедонији и исе љење знатног броја Бугара из Мађедоније у Бугарску произвели су међу светом а нарочито међу Мађедонцима живо узбуђе ње, које је довело дотле, да је известан број Мађедонаца прешао у Турску уци љу ступања у комитске чете, које тамо постоје. И ако постоје строге наредбе вла дине, које су у новије време поновљене, да се не допушта прелазак границе у циљу ступања у комитске чете, власти бугарске биле су немоћне да спрече то прелажење у Мађедонију, пошто је оно извршено у брдским пределима, где није могуће вршити надзор над границом и што су та лица извршила те прелазе по јединце, а не у групама. Због ових пре лазака инспектор оделења сигурности отишао је са бригадом полицијских агената у Ћустендил, да појача оделење сигурности. — Упитан од стране „Дневника", министар унутрашњих дела изјавио је, да се влада, желећи да одржи добре односе са Турском, никако више не упушта у покушаје, да организује комитске чете у Мађедонији, а вести, да је Бугарска напустила то своје држање, потпуно су злонамерне. — На жалост, мере које је предузела отоманска влада, изазвале су прелаз на бугарско земљиште великог броја бегунаца, те су се духови узбунили и објављени митинзи, који ће се држати у целој земљи, приморавају бугарску владу да води рачуна о јавном мишљењу, те ће се са тога влада наћи у великој неприлици. Само од Турске зависи да престане ово узбуђење укидањем узрока незадовољства.

*

Једна група мађедонских бегунаца дошла је у Софију, одакле је, ради сваке предострожности, послата у унутрашњост, где ће моћи наћи рада. Министарство унутрашњих дела тражи од војних власти да припомогну појачању надзора на граници ради спречавања прелаза сумњивих индивидуа. Бугарска је влада издала налог своме посланику у Цариграду, да скрене на пријатељски начин пажњу порти на опасности које стварају средства, која се употребљују приликом разоружања становништва у Турској. Турска влада у праву је да предузима какве хоће мере, али се њихова примена не би требала вршити и средством насиља, која приморавају становништво на бегство у планине и на прелажење граница. Узбуђење духова у Бугарској може бити од штетног утицаја за одржање добрих турско бугарских односа, зашто је бугарска влада толико доказа до сада дала

Вести из места и са стране.

Скупштинска седница срп. правосл. црквене опћине новосадске.

Јуче је одржана редовна скупштинска седница српске православне црквено-школске општине новосадске. Ма да су пољске радње у свом јеку, седница је била добро посећена. На тој седници је од важнијах питања решено: Обављен је избор протопрезвитератског капелана. Предано је свега 81 гласаница. Од ових је на Емилијана Грбића, подбележника архидијецезалне конзисторије пало 74 гласа, на Миту Бокшана, протопрезвитератског капелана сомборског 6 гласова, а једна је гласаница била празна. Према томе је с огромном већином гласова изабран Емилијан Грбић. — Одобрени су завршни рачуни за 1909. годину и извештај црквеног одбора о раду му у тој години. Усвојен је предлог црквеног одбора, да се за две школске зграде у Салајци купи земљиште у вредности од 14 хиљада круна Црквени пак одбор је упућен и овлаштен, да затражи помоћ од вароши за градњу школских зграда и плату за једну учитељску снагу; да даде зготовити планове, зграде изиђа и школе одмах отвори. Школски одбор је пак упућен, да распише стечај на једно учитељско место, чим зграде буду готове, а на друго, чим учитељ у ајмашкој школи, Ђока Милић оде у мировину. Подарена је годишња милостиња од 160 круна Еви Марковићки, удовој некадањег пароха новосадског Јована Марковића. Одређена је доживотна годишња припомоћ од 600 круна пароху Зарији Станковићу, кад ступи у мир. Општинском егзекутору писару Паји Ђосићу продужен је мандат до 1914. године. Донесен је закључак у више парничких ствари, по предлогу црквеног одбора. Општинским црквењацима је у смислу закључка прошле скупштинске седнице, а по предлогу црквеног одбора повишена плата за ову годину. За питомице — удаваче закладе Ђорђа Ф. Недељковића изабране су Милица Крендићева и А. Нићифоровићева. — По предлогу црквеног одбора брисан је из чланства црквеног одбора др. Бранко Илић, јер стоји у обрачуну и парници са црквеном општином, а изгубио је и бирачко својство дугујући општини већу своту парохијала У погледу пак искључења дра Ђоке Тапавице из црквеног одбора, узет је на знање и одобрење досадањи поступак црквеног одбора, те је исти одбор упућен, да прибави још неке списе и поднесе скупштини, када ће ова донети свој коначни закључак. — Обављен је избор потпредседника (изабран је досадањи потпредседник Милош Марић), половине црквеног одбора, школски одбор и 7 скупштинара. — Најзад је одређено, да се и ове године даде припомоћ од 200 круна одбору за приређивање поучних и забавних села. — Расправа је текла мирно и озбиљно. Само неколико подрепаша, што је било на почетку седнице, па у току седнице покушавало, да се чује и „њихова", губили се један по један. До краја седнице је истрајао само — поп Вељa Миросављевић, који је хтео да стави „неколико предлога", али скупштинари не беху радознали на његове предлоге. Чим је устао да говори скупштинари листом изађоше из дворане, те је председник морао да закључи седницу. Да! Прочитан је и неки протест „шајкашког посланика" дра Ђ. Тапавице и претња му, да ће уништити сав рад ове скупштинске седнице, но о том други пут.

Ред и рад у архидијецези.

Пишу нам из Срема: „Какав је то ред и рад у нашој епархијској канцеларији не знамо, али ако је са сваким послом као што је са прегледањем црквено-општинских рачуна, онда не може бити добро. Ето, рачуни наше општине већ од седам година леже код административног одбора не прегледани. Кривац томе је епархијски ревизор, јер он господује и поволи живи и ради, а не како би дужан био Тражили смо га неколико пута, долазећи у Карловце, не би ли га намолили да пожури, бар мало, с нашим рачунима, али га ни кад нисмо нашли у канцеларији, ма да су увек у то време били званични сати, кад је г. ревизор дужан бити у канцеларији и на свом послу.

Рекоше нам у Карловци, да нам не хасни трудити се долажењем у Карловце и пожуривањем, јер не помаже, пошто г. ревизор долази у канцеларију кад хоће, излази из ње кад за добро нађе и ради у њој по милој му вољи. Кад смо запитали: како то може да буде, слегоше људи раменима, насмејаше се, па рекоше: Може, да буде. После смо сазнали и за узрок зашто може, а наиме зато, што г. ревизор уживa ванредну протекцију и привилегије. Самосталац је, а самосталац је, веле, и онај који га протежира. А ми као велимо, није самосталац и административни одбор, пак ће му ваљда наћи лека великом господству. Хајде, видећемо".

Освета за Ферера.

У петак на ноћ у Барселони испаљена су три револверска метка на бившег шпањолског министра председника Мауру. Доноси се, да је то освета за Ферера, јер је у Шпањолској распрострто мишљење, да главна кривица терети Мауру, што је погубљен Ферер. Два метка су погодила, али ране нису опасне. Бивши шпањолски министар-председник Маура стигао је у петак ноћу брзим возом из Мадрида у Барселону. Намеравао је да у Барселони седне на пароброд и отплови до Палме, вароши на острву Маљорци. У Барселони било му је градско званично особље приредило свечан дочек. Железничка станица је била пуна света Када је Маура сишао са воза, пре но што су га и поздравили, спази у групи једног свог пријатеља, приђе му и загрле се. У том тренутку приступи им неки младић и испали три метка из револвера. Два метка су погодила Мауру, а трећи пријатеља му у ногу Ране нису опасне. Нападач је ухваћен. Стар је 18 година. Трговачки је спомоћник. При преслушању је рекао, да је хтео да убије Мауру, јер је уверен, да је Маура још увек опасан по Шпањолску.

Како самосталци своје награђују.

Пишу нам из Карловаца: „За самосталског кандидата на прошлом избору у Карловцима за народно-црквени сабор, здушно је кортешовао и један кортеш, који је ту наскоро изашао из казнионе у коју га је одвела дефраудација и поткрадање једног новчаног завода. После нашега попа Глише, био је то први кортеш самосталски, па и на сами врати у изборној дворани.

После избора је награђен дневничарским местом у епархијској управи. Именовао га је председник епархијских власти — патријарх. Лепо друштво! Честитамо!

Суботичка жена.

У Суботици се жена месара Андрије убила зато, јер проносише о њој глас, да је неваљала и вара свога мужа.

По овоме, она се убила не зато, што се о њој сазнала истина, да вара свога мужа, па би је срамота било да даље живи. Већ се убила зато, што се о њој неистина износила. Та неистина је њу толико огорчило, да је почела осећати, да онај глас о њеном неваљалству, иако је проста лаж, ипак јој је нанео срамоту. Нанео срамоту, што већ о њој и измишљавају тако што. И због тога се она убила.

*

Додуше, има људи, о којима се зна, да су такорећи луди, а не мудри. Али када ћемо тим лудама једнако говорити, да су мудри а не луди, они ће веровати, да су мудри. Јер луда ће и веровати да је мудар баш зато, што је луд.

И шта ћете сад рећи са суботичку жену? Иако су јој много говорили, да је неваљала, суботичка жена није могла о себи то веровати. Дакле, она није луда.

Али чак и луда ће пре веровати, да је луд. И неће се убити зато, што не може веровати да је — мудар.

Суботичка жена није веровала, да је неваљала. Као што паметан човек не треба да верује, да је луд. Па ипак се суботичка жена убила! А то је толико, као кад би се паметан човек убио зато, што не може веровати, да је — луд..

Што не ускрсне суботичка жена, да каже шта је мислила кад се убила.

Забава.

Новооснивано Коло Занатлијске Омладине у Новом Саду приређује прву забаву с игранком и дилетантском представом у недељу 18. (31.) јула 1910. год. на бродској станици код Ружичке на коју се поштовано грађанство из места и околине најучтивије позива. Чист приход намењен је на друштвене потребе. Добровољни прилози примају се са захвалношћу а имена прилагача изнеће се путем јавности. Улазна цена од особе 1. К. — Породична улазница (за 3 особе) 2 К 40 потура. На забави свира тамбурашки збор Мите Радојевог. Почетак у 8½ часова у вече. НЗ. Улазнице се могу добити код г Николе Нинковог, друштвеног благајника и приређивачког одбора а на дан забаве увече на благајни.

Одговорни уредник: Константин Брадваровић

С. О. 5052 през. ех. 1910.

Стечај.

У стипетдијској заклади **Петровић-Хариша** има се почетком школске године 1910/11. попунити три питомачка места за трговачку и једно питомачко место за обртничку струку, свако са годишњом стипендијом од 600 круна.

Стипендију ову могу добити само младићи српске народности и истосно-православне вере из земаља угарске круне, а изабрани питомци моћи ће уживати своје стипендије само у којем наставном заводу тих земаља, изнимно пак по допуштењу високог кр. уг. миристарства богочасти и јавне наставе и у којем наставном заводу у иноземству.

При једнаком својству молитеља имају првенство они, који су без имања, пред онима, који таквога поседују; а у истим околностима имају првенство пре свих молитеља сродници основатеља, пок. Марије Хариша рођ. Петровићеве и мужа јој пок. Григорија Хариша из Земуна.

Крсним листом, лечничком сведоџбом о каламљењу богиња и стању здравственом, школском сведоџбом о до сада свршеним наукама и најпосле сведоџбом од политичке власти о имовном стању својем односно родитеља снабдевене молбенице ваља поднети саборском одбору најдуже до 10. 23. августа 1910. године стим, да се у молбеници има навести, камо да се достави одлука саборског одбора после седнице му.

У Карловцима 7. 20. јулија 1910. г.

ПРЕДСЕДНИШТВО
српског православног народно-црквног саборског одбора
948 1—3

С. О. 5048/през. ех 1910.

Стечај.

Овим се отвара стечај ради попуњења једног питомачког места у стипендијској заклади **Гавре Адамовића** са стипендијом од годишњих 1200 круна за ученике средњих школа и свеучилишних наука.

Стипендију ову могу получити сиромашни ученици српске народности и православне вере, који су доброг владања, марљиви и који се добро уче; ну сродници оснивачеви имају првенство.

Питомци ове закладе слушају своје науке у отачанственим заводима у Угарсгој и Хрватској и Славонији; ну могу их уз благовремено получену дозволу од високог кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе слушати у иноземству.

Рок за поднашање молбеница саб. одбору траје до 10./23. августа 1910. год. а треба уз молбу привити крсни лист, школску сведоџбу, лечничку сведоџбу и сведоџбу о сиромаштву. Осим тога у у молбеници ваља споменути, камо да се достави одлука саборског одбора после седнице му, а матуранти још и то, којој ће се струци одати.

У Карловцима 7./20. јулија 1910.

ПРЕДСЕДНИШТВО
српског православног нар. црквног саборског одбора
947 1—3

С. О. 5053/през. ех 1910.

Стечај.

У стипендијској задужбини **А. Е. М. Мојсија Путника** има се попунити једно упражњено питомачко место са стипендијом од годишњих 700 круна.

За стипендијсту може бити изабран само ученик српске народности и православне вероисповести, и то ученик гимназије, реалке, занатлијске, трговачке, економске и рударске школе и виших наука, и исти ужива стипендију све до свршетка наука, ако покаже добар успех у науци и добро владање. Ко већ ужива коју стипендију, не може бити у исти мах и потомац ове закладе.

За слушање наука ван земаља угарске круне уз уживање ове стипендије потребна је претходно получена дозвола високог кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе.

Крсним листом, школском и лечничком сведоџбом као и сведоџбом сиромаштва снабдевене молбенице ваља поднети саборском одбору најдуже до 10. (23.) августа 1910. године с тим, да се у молби има навести, куда да се достави одлука саборског одбора, а матуранти још и то: којој ће се струци одати.

Примећу је се, да сваки молитељ, који моли стипендију из више заклада, има за сваку стипендију засебну молбу са прилозима поднети тако, да прилози у једној молбеници буду оригинални, или оверени преписи, а у осталим молбеницама прости преписи.

У Карковцима 7. (20.) јулија 1910. год.

ПРЕДСЕДНИШТВО 946 1—3
српског православног нар. црквног саборског одбора

ОБЈАВА.

У смислу одлуке српског православног народно-црквеног саборског одбора бр. С. О. 1289. зап. ех 1910. издаваће се у закуп на јавној дражби земље ниже наведених манастира, и то:

Текући број	Име манастира	Земље ексарендиране год. 1909. Оранице J.	Оранице □°	Ливада J.	Ливада □°	Пашњака J.	Пашњака □°	Укупно J.	Укупно □°	Дан и месец дражбе	Примедба
1	Беочин — — — —	127	855					127	855	1. VIII.	На салашу
2	Бешеново — — — —	283	286			121	318	404	604	30. VII.	
3	Врдник — — — —	208	392	9	888	116	967	334	647	3./VIII.	
4	Вел. Ремета— — — —	244	1063	14	107			258	1170	16. VIII.	
5	Гргетег манастир — —	77	88	16	1032	24	784	118	304	15. VIII.	
6	Јазак — — — — —	288	362	17	1448	138	734	444	944	5./VIII.	На салашу
7	Крушедол — — — —	298	1512					298	1512	17. VIII.	
8	Кувеждин — — —	317	1319			18	540	336	259	1. VIII.	
9	Ђипша — — — —	23	1323					23	1323		
10	Мала Ремета — — —	329	249	25	1047	54	230	408	1526	8./VIII.	На салашу
11	Привина Глава — — —	363	1327	37	142			400	1469	3. VIII.	
12	Раковац — — — —	109	93	1	639			110	732	30. VII.	На салашу
13	Фенек — — — — —	384	1093					384	1093	8./VIII.	
14	Хопово— — — — —	232	762			28	27	260	789	17./VIII.	
15	Шишатовац — — —	510	1255	27	1472	80	1015	619	542	10./VIII.	
16	Бођан — — — — —	101	980	2	605			103	1585	16. VIII.	
17	Ковиљ — — — — —	757	1537					757	1537	18. VIII.	
18	Грабовац — — — —	121	74					121	74	14. VIII.	
19	Војловица — — — —	821	455	133	1218			955	73	22. VIII.	
20	Златица — — — —	34	1101	18	1252			53	753	26./VIII.	
21	Лепавина — — — —	88	981	42	484			130	1465	4./VIII.	
22	Ораховица Дреновци—	16	99	9	54	10	880	35	1033	8. VIII.	У Обрдовцима парохијски стан
	Пушине —			7	824	4	135	11	959		
	Обрадовци	172	1085	67	759	2	811	242	1055		
23	Пакра — — — — —	71	391	18	854	37	1335	127	980	11./VIII.	У Бијелој
24	Бездин— — — — —	270	1025	81	875			352	300	15. VIII.	
25	Св. Ђурађ — — — —	184	881			24	1078	209	359	27. VIII.	

ПРИМЕДБА:

1. Дан дражбе означен је по новом календару.
2. Дражбе почињу у 8 сати пре подне.
3. Где није наведено место дражбе, значи да ће се дражба одржати у манастиру.
4. Земље се издају на 3 године осим манастира Војловице, које ће се издати на 6 година и то парцеларно, манастира Ковиља на 12 година, манастира Бездина и св. Ђурђа на 1 годину.
5. Око салаша издаваће се земља у већем комаду, а остала парцеларно.
6. Досталци полажу одмах при дражби полугодишњу закупнину.
7. Поближи услови могу се сазнати код манастирских управа.

945 2—3

У Карловцима, 9. (22.) јула 1910. г.

Надзорништво срп. нар. црквног добара.

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.